

s. steo. y. preučak

KRIŽ NA GORI

GLASILO KATOLIŠKE SLOVENSKE MLADINE

III

1. *Urednikov uvod | Maks Miklavčič:
Novo življenje na Slovenskem | Edvard
Kocbek: Marija in Marfa | Božo Vo-
dušek: Poslanica | Priloga „Stražni ognji“*

1926-1927

II 130908

Odgovorni urednik za „Križ na gori“ in za „Stražne ognje“: Ant. Vodnik.
Izdajatelj: Maks Miklavčič.

Za Jugoslovansko fiskarno odgovoren: Karel Čeč.

Uredništvo „Križa na gori“: Ljubljana, Akademski dom, Miklošičeva c. 5.

Uredništvo „Stražnih ognjev“:
Maribor, Glavni trg 7, in Ljubljana, Akademski dom, Miklošičeva c. 5.

Za pridobivanje novih naročnikov razpisujemo sledeče nagrade:

1. za enega novega naročnika: A. Vodnik, Žalostne roke;
2. za dva: Anton Vodnik, Vigilije in nagrado pod 1;
3. za tri: Almanah kat. dijaštva in nagradi pod 1 in 2;
4. za pet: Sveto pismo nove zaveze in nagrade pod 1—3;
5. za deset: Pretnarjev in Kofnikov slovar in nagrade pod 1—4.

Naročnina znaša letno 40 Din, za Italijo 22 lir, za ostale države 4·50 švicarskih frankov, za dijake znaša za vse države 30 Din.

Dijaki pa tudi drugi naročniki morejo naročnino plačevati tudi v obrokih po 15 ali 10 Din. Na skupne naslove „Križa na gori“ ne pošiljamo.

Pri plačevanju naročnine prosimo naročnike, da se poslužujejo v Jugoslaviji edinole čekovnih položnic „Križa na gori“ št. 12.108, v Italiji pa položnic „Katoliških misijonov“ št. 11/1670 čekovnega zavoda v Trstu. Na drug način denarja ne pošiljajte! Če nimate položnice, pišite dopisnico po položnico.

Ob spremembah bivališča nam takoj javite natančno stari in novi naslov.

KRIŽ NA GORI

GLASILO KATOLIŠKE SLOVENSKE MLADINE

Letnik III

1926/27

Štev. 1

Tretje leto

Križ na Gori stopa v tretje leto. Njegova gorečnost ni pojenjala in glas njegov postaja jasnejši, določnejši, polnejši. In kljub temu, da ga je tudi na domači — katoliški — strani takoj ob njegovem prvem koraku doletelo toliko neumevanja, neutemeljene bojazni in skoraj nič odmeva, kar ga je v znatni meri spremljalo vse do danes, kljub temu, da skoraj nismo začutili na svojih ramah prijateljske roke — smo danes bolj kot kdajkoli poprej, daleč od vsake užaljenosti in razočaranja, zagrenjenosti ali celo naveličanosti. Vsega tega ne poznamo in nočemo poznati! Ostali smo sveži in vedri, s čisto in z nezmanjšano vero prve navdušenosti.

Če danes pogledamo nazaj, še bolj, če pogledamo naprej, moramo biti veseli. Veselje je podtalni vir našega dela in ustvarjanja. Veseli moramo biti, da smo postavljeni v čas, proti kateremu nam ni treba stati zgolj v defenzivi, varujoč dragoceno tradicijo religioznih dob, zapirajoč jo kakor žito v žitnice zaradi stiske sedmerih suhih let... V večnih skrbih, kaj bo tedaj, ko zrnje poiđe, ker polja več ne rodijo. Bil je čas, ko so verni, kar jih je še ostalo, hiteli za obzidje cerkve, jo obdajali z novimi in novimi okopi, odkoder so se borili proti sovražnikom, braneč Gospoda pred drhaljo. Obroč okrog njih se je vedno bolj ožil in zdelo se je, da obleganci ne bodo vzdržali. Pregnani na otok cerkve, katere duhovni teritorij se je krčil, so z obupom in s strahom zrli na opustošeno kraljestvo božje in kako gospodarijo v njem sovražniki. Cerkev, katere meje so bile nekoč meje vesoljnega sveta in katere središče je bilo njegovo središče, se je zožila in se premaknila daleč iz središča. Prenehala je biti os sveta in njegovo večnoživo gibalno. Ko je vse okrog nje hitelo ustvarjati, je ona kakor pozabljena, kakor mrtva ždela v temi in stražila podedovano bogastvo pred izropanjem in razdejanjem. Bil je to žalosten čas; ni bilo sejavec, da bi sejali, ni bilo polj, da bi se posejala. Duše in roke so počivale in drevene v negibnosti. Okrog Jezusa se niso zgrinjala ljudstva, da bi jim govoril in jih blagoslavljal. Le mrko so Ga stražili Njegovi vojščaki, otrpli in trudni od boja.

Ko se danes spominjamo teh vojščakov, jih ne smemo prestrogo soditi, zakaj, trudni do smrti niso zapustili Gospoda, temveč so vztrajali na svo-

jem mestu in so pred vhodom v samo Najsvetejše zadržali naval in odbili naskok. Ko se jih danes spominjamo, razumemo, zakaj so se s tako skopostjo oklepali izročeni jim zakladov, zakaj so zaupane jim talente zakopali globoko pod zemljo, ne da bi z njimi pridobivali novih — prešli so hudi časi in talenti so ostali nam, vsi in nedotaknjeni. Zvestim stražarjem, poslanim v nerodovitni čas, hvala za to! Malo lepega so imeli, življenje so morali odbiti od sebe, niso imeli miru ne časa, da smrti niso smeli odložiti ne štita ne meča.

Danes — pa je vesel čas! Danes smemo, danes moramo iti z njim in ga ne zadrževati. Zopet rodijo polja, od vsepovsod prihajajo, hité sejavci! Žitnic ne zaklepamo več v strahu, na široko smo jih odprli in jih zasipamo z novim zlatim in klenim žitom. Tudi smo položili orožje in zapustili okope ter radostno pohiteli v čas kopat, sejat in oznanjat. Zakaj razmaknile so se meje cerkve, ki zopet postaja središče sveta. Danes je vesel čas! Tok se je zaobrnil v našo smer. Danes je vesel čas! Čas ustvarjanja, pridobivanja novega bogastva, pomnoževanja talentov! Ni nam več treba prikrivati vsakega preostalega ali pozabljenega zrna — v zemljo ž njim, da požene nova rast! Danes je čas setve in rasti, ki zopet poganja svoje korenine globoko v cerkvi in v človeštvu.

To je bodrilno oznanilo »Križa na Gori«, ki hoče biti vedno glasnejše. V tem je prožnost in čilost nove katoliške mladine, ki je po dolgem času opešane, odrinjene, zakopane religiozne vitalnosti zopet pozvana, da jo vzbudi v osrčju kulture, da jo razneti in razgiblje. Danes nam ni več treba zapirati se in se čuvati, da si rešimo golo življenje, ni nam več treba od daleč gledati, kako gre človeštvo brez nas, preko nas do svojih ciljev — danes korakamo z njim, stopamo v prve vrste, doživljajoč srečo ustvarjanja, ki je bila našim prednikom odtegnjena. Danes je vesel čas! Ni nam treba pred njim bežati — ko pa je naš, ko pa vre iz nas, ko pa mu trobijo tudi naši rogovi. In med vsemi je njihov glas najbolj srebrn, najdalje gre po vesoljstvu! Žične ograje dokazov za resničnost naše vere so zarjavele in postale za nas nerabne. Naše trume se brezskrbno gibljejo po daljnih ravninah, iskajoč nove zemlje, da stopi nanjo Kristus Kralj. Naša vera je samoumevna in lahka in zato neprimerno strašnejša. Bog nam je viden kot lastna duša, kot solnce, kot zemlja — pridi dokazovavec in dokazuj, da ne vidim! Prekmalu se boš utrudil od svojega nespametnega početja. Bog te bo treščil na tla kakor upornega Pavla svetloba in glas! In boš oslepel, da boš videl. Vidim! — tako nas spremlja naš vrisk.

Katoliška mladina! »Križ na Gori« hoče vžgati v tebi mladost in samozavest in veliko upanje: približal se je čas kulturne aktivnosti, življenjske sposobnosti, to se pravi — centralnosti katolištva. Razlij se po naši zemlji orat in sejat! Zakaj — tvoja mora biti žetev!

Na katoliški strani se je zapisal in ponovil očitek, da nas je sama »mistika« na način, kot da je ona nekaka duševna in duhovna slabokrvnost, onemoglost, nezmožnost za vsako dejanje. Bral sem to in slišal sem to — in nisem mogel razumeti. Vedno sem mislil, da so ljudje — ki jih imenujemo mistike — prav posebno oblagodarjeni otroci božji, ki jim je bilo dano priti najbliže Bogu in svetu. Spomnim samo na sv. Frančiška Asiškega, ljubljenca našega... Kako tedaj, da more biti to očitek, kot da je ona nekakšna lenobna, nedelavna sentimentalnost, ki nima z življenjem nobene zveze in ki je mi sami trpeti ne moremo? Ki jo mi sami mrzimo in jo je naš čas izločil. Če pa je mistika vednost o skrivnostih, doživljanje skrivnostnega — kako je mogoče, da bi katerakoli vera bila brez nje? In še celo vera v Jezusa Kristusa in v njegovo neprestano razodevanje? Kako je mogoče, da bi z religioznega aspekta gledano življenje ne pokazalo globokim in lepim dušam brezdna za brezdnom, skrivnosti za skrivnostjo celo v takozvani vsakdanjosti? Da racionalizem - materializem za to nima zmisla, da se takemu pojmovanju roga, ga sovraži in ga psuje — je razumljivo. Težje pa so razumljivi očitki vernih — in vendar niso nič drugega kot izraz istih — samo podzavestnih in skrivaj delujočih duševnih gibal.

S tem očitkom se druži drug očitek nestvarnosti, nekonkretnosti, pomankanja vsakega zmisla za realnost. V vsem tem je pač mišljeno zunanje delovanje, da ne hodimo po trdnih tleh, temveč se izgubljam v oblakih in goljufamo sami sebe. Toda — četudi bi bil »Križ na Gori« glasilo izključno za notranjo religiozno kulturo brez vsakih drugih takozvanih »interesov« za ostala udejstvovanja naše duševnosti, bi ta očitek bil vendar neupravičen in zmoten — tudi za nekatolika, nereligioznega človeka. Zakaj, če ni mogoče zanikati religioznih zmožnosti v človeku, tudi ni mogoče tajiti možnosti njih udejstvovanja, to je ustvarjanja svojevrstne — religiozne kulture in tej kulturi odrekatí zmisel in zvezo z življenjem. Z isto pravico bi lahko potem kdorkoli ne hotel priznati upravičenosti literarnemu, političnemu, gospodarskemu glasilu. Usoden pa bi bil tak očitek za človeka, ki hoče biti veren in ki bi mu moral biti duhovni in transcendentni svet religiozne kulture najresničnejša, najtrdnejša realnost, živa skala, na kateri stoji ves ostali duhovni svet, vir in gibaló življenske celote.

Tik pred nami je bil čas, ko se je kultura in kulturno udejstvovanje tako kot nikoli poprej razdelilo — princip delitve dela! — na najrazličnejše, med seboj neodvisne panoge - stroke, katerih skupnost potem mehanično sestavlja nekako celoto — kot posamezni deli avtomobil v Fordovih tvornicah. Nikjer ni bilo prvotnega središča celoti, zato tudi vsakemu njenemu delu, odkoder bi dotekalo življenje v zadnji ud, ki le dozdevno samohotno izvršuje svojo funkcijo.

Življenje se je pojmovalo mehanično, ne organično. Tudi versko. Čas je gnal v svojem toku vse, tudi tiste, ki so se mu upirali. Drugače ni moglo

biti. Na isti ploskvi je stalo vse — prijatelji in sovražniki. V obeh je bil isti sistem mišljenja in čustvovanja — le po objektih so se deloma in bistveno ločili. Zato se je tedaj toliko govorilo o verstvu kot stroki, o bolj globokem ali bolj plitvem verovanju kot o večji ali manjši izobraženosti v verskih stvareh (racionalizem, pozitivizem!) itd.

Tedaj je bilo premnogo človekovo udejstvovanje med seboj ločeno — en del ni vedel za drugega — ki se je končno umetno seštevilo in sestavljalo v celotni lik. Tedaj je bila umetnost religiozних ljudi, ni pa bilo religiozne umetnosti. Če si hotel izvedeti za to plat avtorja, si moral pogledati v biografijo. Ustvarjala se je katoliška politika brez katoliške vsebine itd. Umetnik zase, politik zase, vernik zase. Človek je bil sestavljen, ne zlit. To ni bil človek z enotno mislijo in čustvom, temveč je bil človek z mislijo plus čustvom plus še kako drugo zmožnostjo. Ni bilo centralne sile, ki bi poživiljala ves organizem in ga vsega prešinjala. Religija ni bila centralni živec vsega življenja.

Naša religioznost pa hoče obseči vse delovanje duše, zgrabiti tudi konkretnost, to se pravi objeti vso kulturo in jo vso oblikovati iz središča okrog njega. Da se »Križ na Gori« ni precej v obilnejši meri lotil vse, tudi najtrše konkretnosti, je storil edino prav, kljub temu, da ni, zelo površno vzeto, ničesar lažjega od tega. Najprej je bilo treba dati splošno smer, vse naravnati k bistvenemu, k središču samemu, da se duše zbero in uglasijo, da zlete kvišku in od tam kot iz ptičje perspektive mirno in bistro pregledajo svet pod seboj, določijo stvarjem njih mesto in zveze in se potem kot orli spuščajo na poiskani kraj, ki ga prej in poslej natančno čutijo v kontekstu vsega ostalega in jim ni kot slučajna točka sredi kaosa, ki ga ne znajo urediti in mu dati smeri neba, po katerih se mora poljubna stvar dognati po svoji legi in vsem, kar jo določa. Drugače bi bilo to nepremišljeno počenjanje, slepo popadanje konkretnosti, ob katero bi se spodtikali, tipajoči kakor v temi, prevračali stvari, ki bi morale stati, hodili mimo takih, ki so odveč — ne mogli bi se znajti v položaju. Stvari bi zaznali šele, ko bi vanje trčili in bi zmerjali one namesto sebe. Ne bi mogli vedeti, zakaj je prav tako in ne drugače, vdajali bi se razpoloženjem in bi tavalili skozi goščavo, namesto da bi jasno in ravno hiteli proti obzorjem. Svet bi se nam videl kakor razmetan, kakor nepravilno brušen, dočim mi vemo sedaj, kako mora svetlobo odbijati. Zdaj gledamo stvari in pojave v celoti, prej bi jih posamezno in bi se zmedli.

Še nekaj moram razjasniti, da odženem senco, ki se je vrgla na nas in ki je kriva, da nam je stalo toliko nezaupanja nasproti. Ta senca je bila v konstataciji implicirana obsodba, da smo na poti do herezije. Križarji, prijatelji! To je težka beseda, pred katero moramo obstati in si izprašati vest, da nam določno odgovori, kako je z nami. Mi se ne smemo zadovoljiti s tem, da se nam ne more ničesar dokazati — o to dokazovanje! — za globlje, resničnejše in bistvenejše gre: za gibljaje našega srca, za trepetanje duše! Kako je z nami? Odkod je privrelo naše hrepenenje,

kako in kam je hotelo? Ali ne iz ljubezni, ki nas je vse pretresla, ko se nam je Jezus kakor nenadno prikazal, da nismo več mogli odvrniti pogleda od Njega in smo morali z Njim? In smo šli z Njim. In se nám je razodela Cerkev, dosedaj še nevidena, do svojih globočin se je odprla našim začudenim očem, da smo zagledali sijaj in začutili neprestano rast tam, kjer se nam je prej videla okamenina, dokončanost, dovršenost iz presrečnih rok, ki jim je bilo dano graditi, ko smo mi za vekomaj odrinjeni od nadaljevanja templja. Spregledali smo, da je veliko drevo, ki v njem ptice gnezdi, zrastle iz najmanjšega semena, in da to drevo še vedno raste in bo rastle do konca in da smo mi njegovi mokri ali suhi sokovi, korenina pa je Kristus. Doživeli smo Cerkev, katere nam stare besede niso več mogle odkleniti. Stvari so zadobile nov sijaj in kjer tega sija še ni, ga skušamo najti. Vse stvari so oblite od večnosti, ki pa se je v dušah že tako posušila, da je svet kakor prazna struga, sam prod in kamenje. Toda spet bo večnost preplavila zemljo in tekli bodo studenci in goličava bo ozelenela.

S preprostim ljubečim srcem smo šli za Njim in smo mislili, da se nam ne more ničesar zgoditi in se nismo prav nič bali, da bi Ga mogli zgrešiti ali da bi nas On nenadoma zapustil in bi ostali sami brez luči. Tedaj nam je prišla nasproti ta beseda, nagubana od skrbi in stisnjena od bojazni in nam je bila tuja. Kot da smo stopili na mrzel veter, nas je spreletelo. In smo se ji umikali, kot da gre z nožem nad drevesca, ki smo jih komaj zasadili in so še tako nežna. Odpri se nam je neznan svet, koder se mora hoditi oprezno kakor po ostrem kamenju ali med trnjem. Mi pa smo hiteli kakor po gladki cesti, kakor po mehki travi smo stopali, veselo in brezskrbno in se nismo bali ne jarkov ne kač. Kot da nam ne more, ker smo z Njim, ničesar škodovati. In res nam ne more! To, bratje, je vesela pot mladine, ki ni bojazljiva in maloverna. Ko se je Kristus z učenci vozil po morju, je nastal vihar, On pa je spal. In ker so se učenci bali, so Ga zbudili. On pa jim je rekel: »Kaj ste boječi, maloverni?«

Naša vera mora biti mladostna in močna, sveža in gibka kot mlado telo, ki se ne upa samo na izhojeno pot, temveč se spušča tudi v kraje, navidez nepristopne, da jih preizkusi in kakor v planinah zaznamuje. Potem jih gre tisoč in tisoč za njim isto pot, ki se jim zdi kakor samoumevno varna in nihče ne pomisli več na smelega raziskovalca, ki je šel prvi za tisoč drugih! Sv. Francišek Asiški je bil tak drzen raziskovalec, ki je delal gaz neštetim trumam. Naša vera ne sme biti plašna in starostno nezaupljiva, zadevajoča se ob same nevarnosti, ki jih v Bogu ni, temveč mora »tvegati« skok z brvi razuma v Njegove temne globočine, da nas val Njegov ponese še globlje Vase! Kdor ljubi ves in do konca — se ne sme batí. Bog ga bo varno prenesel.

Bog z nami!

Novo življenje na Slovenskem

Življenje se nikdar ne dá popolnoma zajeti v znanstvene oklepe, ker je nekaj organskega. Tudi danes teče v neodvisnem samosvojem tiru, morda — vsled odpora zoper racionalizem sploh — bolj kot kdaj poprej.

Ne samo znanost stoji včasih daleč od direktnega vpliva na življenje, tudi razna »življenjska gesla«, ki se zdijo nalašč zato pripravljena, ne vplivajo prida na njegov tek. Znano je nam vsem, da je beseda »boj za krščanska načela«, nekdanja čislana, danes zgolj zvok, ki ne odmeva več v dušah: pošla mu je življenjska osnova.

Če tedaj govorimo o življenju in novem življenju, moramo imeti ozir predvsem na duha, na celokupnost čustvovanja in misli, ki (včasih na videz prav pod površjem) vodi vse življenje. Spiritus est, qui vivificat — velja tudi v splošnosti.

Drugemu času odgovarja drug duh; nil fit sine causa. Vedno se dá dognati, kako nova miselnost utira nova življenjska pota. Zato je vrlo zanimivo proučevati, odkod in kam veje nov duh, ki bi se moral pojaviti in se je pojavil v nas — duh, ki naj uvaja novo življenje na Slovenskem.

I.

Sicer ima vse duhovno življenje neko svojevrstno zakonitost, ki ji ni mogoče prav prodreti do dna, vendar se dá navesti vsaj nekaj zunanjih vzrokov in povodov, zakaj je do novega samoraslega življenja moralo priti. In to v Slovencih samih, čeprav je jasno, da se pri tem nismo mogli izogniti splošni človeški duhovni komunikaciji. In mi verujemo, da tukaj tudi modro vlada Previdnost.

1. Predvsem smo vsi občutili po svetovni katastrofi — ki je vrgla tudi duševno orientacijo nekako iz tečajev — neko praznoto, ki jo mora napolniti nov duh, da bo imelo življenje kako gotovo smer. Nismo vedeli prav, kam in kako sedaj. Drugod je šla ta duševna preorientacija že pred tem silnim zgodovinskim prelomom. Pri nas je bilo zato dvakrat potrebno, da se zberemo, pogledamo v svet in vase, da moremo z lastno in pravo močjo začeti novo življenje.

Slovenci smo stopili v svetovno areno in v novo državo brez jasno načrtanega načrta, kako bomo nastopali, čeprav pripravljene, da se bojujemo in živimo prvič zares iz sebe.

2. Kot katoliki zopet stojimo pred novo dobo. Povsem naravno: 30 let — doba ene generacije — je že minula, odkar je Mahnič poklical Slovence h katoliški zavesti.

Res je Mahničeva neprecenljiva zasluga, da nas je zdramil, toda čedalje bolj je očito, da je njegova naloga bila samo ta, da je

iz stoletnega duha živeče sile osvežil, rešil, kar je bilo zdravega in odsekalo vse suhe veje. Vihar, ki je izkazal našo moč! Za njim so vstajali veliki možje - tvorci iz rodu, ki še živi, a vendar admira — za njim.

Svežim močem, ki jih je on vzbudil, in so delovale doslej svobodno, treba dati novo izrazito smer: mi še nimamo dovršene kat. kulture.

Mladina danes to elementarno čuti in te zavesti ni mogoče več prepiti. Prihaja doba, ki jo je umirajoči Mahnič slutil, a je sam še ni oznanjal.

3. Naš čas je drug in stavi, zahteva rešitev mnogih vprašanj, ki se jih pa skoraj nihče ne upa lotiti. Zahteva, da poiščemo novi — katoliški — kulturi iznova trdnih osnov, najsi bodo to tudi deloma stare: treba jih nanovo doživeti in doživeti do dna! Zdi se, da je že vse pripravljeno, a nove kulture ni in ni.

Da se bo mogla razviti, rabimo spricho ogromnih novih nalog gotovo več cerkvenega duha — zavesti, da živi Cerkev v nas, da bo vsak živ ud mističnega Telesa, s katerim čuti in mu služi.

Naj omenim, da je tudi naša narodna in socialna zavest premajhna, negotova. Kako je z našim narodom, česa potrebuje? Kaj je danes slovenstvo? V tem je vsaka negotovost — počasno umiranje... Zato pa — če drugi molče, — hoče mladina sama poiskati odgovor, ker se ji umirati noče.

4. Važen je tudi še pogled na splošno kulturo in znanost. Tu boš lahko tudi v Ljubljani opazil novo gledanje sveta; včasih proti preteklosti najmanj poglobitev, včasih preokret, pa tudi popoln prelom. Racionalizem se smatra za premagán, odstránjen, v boljših duhovih je silen odpor zoper materializem. — Filozofija n. pr. obrača pozornost na nove vire spoznanja, čuvstva in intuicijo. Že pred njo stopa kulturna in literarna zgodovina, pred njo zopet še umetnost vseh vrst — povsod nova stremljenja. Drugače gledamo nazaj v zgodovino, naravoslovne znanosti se poglobljajo: en klic je vsem panogam skupen — hočemo novega duha, več duha vsepovsod! Znanost ne bodi več samo rokodelstvo, ki mu je človek opisni stroj, ampak spoznavanje in bogatenje duha.

Ta klic po duhu je žel velikanske uspehe in čudno bi bilo, ko bi ne vzbudil želje po novem duhu, ki osvežuje in ustvarja — tudi v mladini!

II.

Med nami je v tem ozračju zrastle mladinsko gibanje, tako zvani »križarski« pokret. Prinese naj nam novo kulturo, ki je v svojem bistvu religiozna. Kakšen duh vlada v tem gibanju?

Žal ni mogoče pokretaša »tipizirati« in ga kot lik opisati v njegovih oblikah in njegovem bistvu. Vprav »tipe« nova struja odklanja, ker hoče, da se vsaka osebnost v njem razvije samoniklo, orgánično, brez zgolj zunanjih vzorov.

Opredeliti pa moremo pokretaša, sicer nekoliko bolj negativno, glede dosedanje in današnje družbe, kakor tudi njenih idej. Za ves pokret pa se dajo tudi povzeti neke bistvene oznake, katere mora imeti vsak križar.

1. Pokret najprej ni romantika, ker ne gleda nazaj, ampak v a s e. Kar je preteklost zapustila zdravega v njem, bo našel v sebi. Kar je v posamezniku že morda zatoniло, bo oživelo, če še poživlja narodni organizem. Pokretaš ne mara biti utopističen »laudator temporis acti«, ker hoče čas obvladati, ne si ga le umišljati; tako hoče biti sam narod, ne to, kar je narod morda nekdam — bil.

2. Iz tega sledi, da pokret ni v n e š e n, ni nam tuja stvar, kopija. Najživeje lahko živi v ljudeh, ki mladinskega gibanja drugod niti ne poznajo ali v tistih, ki so se v tujini zavedli svojega slovenstva. Če je pokret vraščen v svetovno mladinsko gibanje, je to le znamenje, da ni le slučajna tvorba, ampak nekaj organičnega. Narodnost pa je v njem tudi ena bistvenih osnov in znak njegovega zdravja.

3. Tako pokret dalje ni z g o l j r e a k c i j a, ampak rast iz lastnih življenjskih sil. Lahko ga moreš označiti kot povratek k večnim osnovam, ki morejo dati tudi bodočemu rodu življenja, kot so ga dajale sedanjemu, upajmo, da še močnejšega. — Ni torej malkontentstvo, ampak neusmiljeno resno delo za svežo krščansko kulturo in za čiščenje sedanje kulture od materialističnih primesi, ki so se vanjo razpasle.

III.

Pozitivni skupni znaki našega mladinskega gibanja.

1. Vsak pokretaš mora graditi iz elementarne zavesti dveh prvih realnosti:

B o g a i n l a s t n e d u š e. Iz tega stališča presoja svet in ustvarja lastno delo. Z drugo besedo: pokret je intenzivna kultura osebnosti, vsaka osebnost pa mu je nujno član vsečloveškega občestva.

Pot do občestva je od Boga določena: preko osebnosti in družine in naroda. Narodna zavest je pokretu zahteva Boga in narave. Pri tem pa narod ni kaj abstraktnega izven nas, ampak zavestno v nas.

Želja in volja pokreta je, da bodi v njem vsak aktiven član Cerkve, ki najde v križarjih kar največ poudarka kot od Boga določena skupna pot v nebesa in zlasti kot združitev vseh s Kristusom v tem Njegovem mističnem telesu.

2. Značilno za pokret je, da združuje v sebi samo m l a d o i n t e l i g e n c o. Mlad mu je vsak, ki živi iz tega, kar veruje in sam spozna. doživi, ki torej živi neposredno iz sebe (neodvisno od »sveta«). Leta tako ne pridejo v poštev.

Z gojitvijo samonikle osebnosti, ki je organično zvezana z družbo, bogati tudi družbo in si tako sredi materializma in površne civilizacije oskrbi ekvivalent za visoko duševno kulturo mnogih tako zvanih preprostih ljudi, ki pogosto žive bolj iz sebe in Boga kot kak inteligent.

3. Iz teh osnov naj izraste nova kultura, kjer pa se ne izloča nobena panoga, ampak skuša vse enotno in preprosto doumeti in tako trdno graditi. Živec te kulture bodi religiozen, kot je nekaj bil in mora biti povsod, kjer vera in Cerkev po Duhu svet obnavlja.

Mnogo obrisov nove kulture je že dognanih, vendar se v kratkem dá podati le glavna njena smer.

4. Zanimalo bo koga stališče pokreta do organizacij. Organizacija je le sredstvo za gotov cilj (izvzeti je le cerkvene, ali ne popolnoma). Nikoli ne more nadomestiti duha, zakaj, kjer tega ni, ostane le prazna forma, ki je laž in slepilo. — Vsako prazno formalnost, za katero ni več vzroka drugod kot v tradiciji brez smisla, pokret že načelno zameta. Tako je organizacija lahko izborna in potrebna stvar, ki jo sam pokret rad uporablja, ali pa tudi fabula. Predpogoj je zdrav duh.

Cerkve seveda je organizacija samo na periferiji (ker je družba), v bistvu pa je neizmerno več, organizem, ki ga oživlja sv. Duh.

5. V socialnem oziru se čuti pokretaš z vsem, kar more in ima, socialno odgovornega. Prvo mesto v odnosu do soljudi daje krščanski ljubezni, ki zavzema v njegovi duševni kulturi najodličnejše mesto.

To je mišljenje in hotenje v našem mladinskem gibanju. Vsak križar se trudi, da se v njem izrazi čim bolj iskreno in globoko.

Vsak slovenski katoliški inteligent mora delati za prav isti cilj, ki si ga je stavil pokret enotno, zavestno in smotrno. Če hoče kdo razumeti duha v mladinskem gibanju, mu je treba samo, da se poglobi vase, začne z resno notranjo kulturo. Ko bo razumel naloge časa in Cerkve, mu pokret gotovo ne bo več tuj.

Prav za prav moram reči rajši takole: Vsak, kdor je mlad in hoče delati za novo našo katoliško kulturo, je že po svojem stremljenju in duhu v pokretu. Prepričan sem namreč, da vodi vse skupaj isti duh, duh, ki pripravlja in ustvarja novo življenje na Slovenskem.

Marija in Marta

Naša duševnost je naše carstvo. Zaklad zakladov. Čudež veselja. Tako daleč in vendar tako blizu. Sveti trenutki so takrat, kadar se je zavedamo. Nekaj čudovitega se dogodi. Prišumi in zazvoni in je Razodetje. Napne se brst in žice življenja se stresejo. Moč lije. Vse je polno in hoče v jedro. Močna je in ranljiva naša duševnost. Poje in veka. Solnce ljubi in bi bila rada harmonična, tako rada. Solnce pa je Bog in harmonija je zveza med Bogom in človekom.

Torej: Bog in jaz, Milost in duševnost. V sredini pa mlada moč. Duševnost ima večne sile v sebi. Dane so od vekomaj, da postanejo posamezniku energija, ki bo ustvarjala solnčno razpoloženje. To razpoloženje je temelj, na katerem ste možni k Bogu dve poti: ali aktivnost, ali pasivnost. Prastaro vprašanje.

Prvi človek:

Misli globoko in zajema le iz sebe. Eno edino zvezdo vidi, eno samo neskončno in nobene več. Med rožami trpi in žeja po kadilu. Slabotno telo ima. Ni bronastih mišic. Noče in ne more v javne božje stadione. Človeka spoštuje, Boga ljubi. Svojo voljo je položil na žrtvenik: ne moja volja, marveč božja usmiljenost se tehta v meni. Človekova volja ne pomeni nič. Usmiljenost božja je vse. V Bogu živimo, se gibljemo in smo. Niti enega samega diha ni brez volje božje. Zlati darovi dežijo izpod neba. Oče v nebesih je ves dober, samo prositi ga je treba. Človekova strast je hrepenenje po Bogu in božjem. Nima skrbi: lilije na polju so mu sestre in ptički neba so mu bratje. Kadar vidi znamenja, takrat dela, toda tiho, mirno in pobožno in v popolnem zaupanju v Boga. To je pasivnost.

Drugi človek:

Misli svetlo in seje veselje. Iskre se krešejo iz srčnega kremenca in vžigajo: to je čudež žuljavega srca. Na gore hoče in bi rad vse veselje sveta objel. Vsako celico svojega čistega telesa bi rad pokazal solncu in zaposlil v utrujajočem vriskanju. Znoj pozna, težo in vročino dneva. Iskreno ljubi božje vinograde. Talente svojega Gospoda hoče v drzni delavnosti postoteriti. Njegova ledja so vedno opasana. V desnici kladivo, v levici meč. Ne pozna utrujenosti in bogastvo božje si hoče sam pridobiti. Človeka ljubi in po človeku Boga. Mir mu je zopern in vedno nove čolne pošilja na visoko morje. Ker je človek in v strahu za svoje delo, ki zori, moli. Čisto svojevrstno. Pozna svojo slabost in prosi nad svojo deco blagoslova. Božji svet pa ljubi in bi umrl v njegovi radostni lepoti. To je aktivnost.

Ta razlika je globoko utemeljena v naši naravi. To sta dva tečaja v vernem človeštvu, ki drug drugega predpostavljata. Obema je skupen temelj: iz enega vzraste suličast zvonik, ki prizvanja večnosti, iz drugega

vzraste logična piramida, ki je sama sebe vesela. Oba temelja pa sta se pognala proti nebu. Cilj je isti, pot različna. Na oblikovanje žvljenjskih klic v naši duševnosti vplivajo različni činitelji. Poleg Milosti vpliva posebno okolica, ko se odraža v njej dotična doba. Močno vpliva tudi naša lastna volja.

Zato lahko vprašamo: kakšno duševnost rabimo danes? Ali prvo, ki je mistična, ali drugo, ki je kritična. — Oba tipa najdemo sicer redko čista v svojih ekstremih, vendar teži del verujočega človeštva v prvo, del pa zopet v drugo žarišče. Obe žarišči pa sta plati enega in istega solnca, le naša pot do tega solnca je različna.

Danes, ko se vijejo nad zemljo sami črni prapori, nam silijo v zavest: ali prvo, ali drugo? V srcu kliče strašna misel: zemlja silo trpi. Zlo je nad nami kakor vihar in v mračnih urah je polno blodnih krikov. Danes se nam vriva v duševnost človek, naš brat. Njegova žalostna, izmozgana postava. In tako bolno je njegovo oko, da mu moramo poljubiti roko. Človek, naš brat, je tisti, ki ga je postavil Bog pred polne roke sočloveka. Vsa naša duševnost je dobila pečat socialnosti. Naše srce je navezano na brate.

Zato se delijo ljudje danes tudi v tem znamenju:

Prvi hočejo naravnost v višine. Vse naj bo en sam polet navzgor. Vsa ustvarjena bitja jih le zadržujejo. Ni je ljubezni, razen do božjega bitja. Vse zemske vezi hočejo s strastno nujnostjo razvezati. Vsa zemlja jim je le solzna dolina. Zanje je izgubila sploh vsako vrednost. Nimajo čuta za njene vrednote in nobenih oči, ki bi premerila bogastvo. V tih samotih obhajajo nepretrgano božjo službo in hrepene po večnosti.

Drugi prisluškujejo čudovitim zakonom v svojem telesu in duši. Polni so rdeče krvi. Zato so junaki. Naskakujejo svet in ga hočejo zavzeti. Znamenje Razpetega so doživeli v sebi in na bratu. Trpljenje jih je prekovalo v prijatelje bolesti. Tistih tih in bolnih, ki so okolici kuga in nesreča. Veselja in zdravja jim hočejo prinesiti. Rane hočejo vezati tisočerim, ki ne poznajo solnca in jim nasuti rož v naročje. Kraljestvo božje jim je podarilo moč viteštva. Silne napore zmagujejo in govore eden proti tisočerim. Fantje in dekleta dejanj so. Včasih je beseda hrapava in grenka, toda spričuje, da sami neutrudno iščejo. Lastna oseba jim je dar božji, sočloveku so v srečo, Bogu v čast. Jedro kulture so in lomijo tradicije. Na videz so raztrgani in izbičani, toda mogočna Milost jim daje plašč in sijaj harmonije.

Med prvimi in drugimi moramo torej danes voliti.

Jaz sem že, ker pravim: »Dve duševnosti sta, Marija in Marta. Lepša v mojih žejnih očeh pa je danes vseeno Marta.«

Zato večkrat kličem: »Pridi, Marta, pridi!«

Božo Vodušek
Poslanica

Tebi, meni in vsem, ki so najinega srca, lica in imena.
(Vzeto iz Cankarja: »Podobe iz sanj.«)

Sledeče misli so take, da morajo na prvi hip odbiti vsakega izmed vas: vedite za to in si dajte račun: To je stara miselnost v vas, to je stari kvas. Topot je namreč malopridnemu drevesu postavljena sekira na korenino.

Sam pa je treba, da se izpovem, da stojim s celo svojo dušo, s svojo najglobljo voljo, s svojo najživejšo vero za vsako besedo: sprejmite jo temu primerno. Da bi le čuli za dan, ko bom mogel za svoje hotenje dati slednje, kar imam.

I.

Psihologija Slovenca:

Ne ceni samega sebe (ne ceni svojega sonarodnjaka).

Ne ceni svojega prepričanja (ne ceni prepričanja svojega sonarodnjaka).

Ne ljubi samega sebe ne svojega prepričanja. (Zaničuje bližnjega in njegovo prepričanje.)

Ne ceni se pa zato, ker za njegovim prepričanjem ni ognja. Ker njegove moralne osebnosti ni, z a t o, ker je globok razpor med čuvstvenostjo in mišljenjem. On misli odločeno od čuvstva. On dela odločeno od čuvstva:

On misli mehansko, po čistih neizmenljivih pravilih logike, iz člena v člen, on dela po čistih zakonih vztrajnosti iz dneva v dan: njegova logika je kakor kolo, ki se vrti prazno z velikim truščem, njegovo delo je delo čebel, ki beró iz nagona in ne vedo zakaj.

Njegova morala, ki naj bi vodila njegovo čuvstvenost, ni zakoreninjena v njem, ni umerjeno sintetično pravilo vseh njegovih želj in stremljenj, ampak je nekaj prinesenega od drugod vanj, kar mu ni bilo umerjeno in krojeno.

Njegova morala sta strah zaveden ali manj, in slepa točilnost, ki vali kroglo po gladki ravnini, a ki obnemore pred klancem.

Njegova nemorala sta zopet strah in vztrajnost. Topot strah pred strašilom, strah pred našemljenim »tatermanom« sredi prosá. Sredi belega dne gleda strahove.

On se ceni le po drugih. Moji ljubi, ja, kaj bi bilo s klerikalci, če ne bi bilo liberalcev in narobe. Oboji nimajo življenja kakor eden od drugega. Oboji se merijo eden po drugem. Oboji nočejo biti taki kakor drugi. Nihče pa noče biti s a m.

Kako ne, ko pa samega sebe zanika. Hvala Bogu, le da so ljudje na svetu, ki mu pravijo liberalec, da jim sam lahko vrača uslugo, ko jih kliče klerikalce. Drugače bi ta in oni pozabil, kaj prav za prav je.

Zato, ker pravzaprav ga ni. Imenujte to nihilizem, če hočete, zdrav nihilizem je. To je podiranje trhljih plank, da se pokaže, kaj je za njimi; in verujte mi, ko boste pogledali v vrtove in hrame, se boste čudili. Zato, ker pravzaprav ga ni. Če odračunate vsakodnevna politična zbadanja in obmetavanja, ali se ne bi bilo bati, da naš sistem strank pogine?

Sedaj pa, da me ne razumete napačno, ne da bi ne bilo ničesar, na kar bi gradil, ne da bi ne bilo polj, kjer bo rastle naša nova pšenica. So temelji, so polja. Samo do danes so gradili poleg z logiko v oblake in z delom, garanjem brez cilja na pesek in nihče ni posejal rodovitnih polj.

Slovenska čuvstvenost prepuščena sama sebi, reva, zapuščena v orkestru vseh človekovih sil, negojena in zanemarjena, je v nevarnosti, da ugasne. Pazite na to bakljo, vojščaki, pazite na ta ogenj, vestalke! Gre za slovenske strasti.

Slovenska strast se je skrila v zadnji kot. Kdaj in kolikokrat se še prikaže v neskončno milih materinih očeh, v neskončno vernih mladeničevih očeh, povejte nam! Pregeljali smo jo, odrekli smo ji pravico doma, kjer gnezdi včeraj in danes: strah, sram, škodoželjnost, zavist; ne jutri, ne jutri!

Bog ve, kdo in kako nam je ubil našo celoto. Bog ve, kako in koliko smo jo pomagali trgati mi sami. Nisva, brat moj, ne ti ne jaz sodnika nad preteklostjo: sva sodnika nad samim seboj: ustvarimo jo na novo.

Ustvarimo svojo strast? Čudna govorica! Dal vam bom ključ. Glejte v našo zgodovino (in čudo, kako to pot govorim kakor eno z Gandhijem): Kje je dom, ki ne bi bil dom bridkosti, koliko štejete Velikih petkov in koliko Velikih nedelj? Naš narod je bil velik v trpljenju. Kje je bil velik drugje nego tu. Samo spomnite se na človeka, ki nas vtelesuje: na Matijo Gubca.

Bratje, kako smo blizu Petra Klepca. Ali ne vidite, kako ozka je brv, ki gre mimo prepada. Malo, pa zdrknemo vanj. O, da ne bi bilo nikoli časov, ko bi njegova slika pokrila grozna in strašna v svojem nečloveškem ponižanju nebo. Kaj ni treba, da prosimo: Vzemí ta kelih... Ura je blizu.

Kaj se vam res niso oči odprle? Kaj niste brali Ivana Cankarja? Gorje vam, farizeji, ki ste obviseli na črki! On vam je že pred novim časom in pred novo bridkostjo naštel vse stiske, ki bodo prišle nad nas in vas, ker morajo priti: zato ker smo nosili že takrat v sebi zapisano »sodbo, kruto brez primere«. Vi pa ste se lovili za škrice njegove

lepe salonske suknje. Kaj ne veste, kako je sodil take oboževalce?! Jím mari ní dejal hinavci, prav kakor glupím in zlobním kritikom. Danes pa postava Petra Klepca senči nebo.

Ni časa in ni prostora, da bi pisal komentar k »Podobam iz sanj«, pa čutím, da je potreben. Zgodbo Petra Klepca bi moral znati vsak izmed nas na pamet, morala bi mu ležati na nočni mizici, da jo bere vsako jutro in vsak večer, da mu ne preide samo v možgane, da mu preide v slednjo mišico telesa in slednji gib duše. Čutiti grozo tega nečloveškega ponižanja!

Še nam je narisal Ivan Cankar čudovitih vzporednic v svojem tridesetornem mnogoslíčju. Ono bebca iz »Strahu« in ono bebca Martina. Imejte pogum, bratje, in se enkrat oglejte v tem krutem ogledalu. Oni iz »Strahu« in Martin sta oba proroški postavi, le da je drugi toliko tolažilnejši. Bebec Martin je nekak predhodnik, je prva stopnja našega bodočega človeka. Zveni kakor mesijanske prekbe.

Sedaj se pa obračam k vsem onim, ki so nasprotje tega človeka, k vsem naším visokovratím in z viška pogledujočím ljudem: Pokažite svoje karte, gospodje! Pa ne prihajam k vam policaj, nisem oblastno upravičen pobirati papirjev: umirite se. Drugače vas zovem, bolj trdo vas prijemam, globlje režem: dajte sí, ljudje božji, račun, račun sebi, samemu sebi. Kaj ne boste potem prvi, ki boste sami podrlí te planke, kí vas ločijo od drugih. Ker nočem verjeti, da ne bi v dnu srca ljubíli tega, kar je dobro in resnično.

Kaj ne čútíte, kako se le pod blagodarním pogledom ljubezní taja ta mrzli ledeni oklep, kí ste sí ga nadelí, da oplašíte prihajajoče, kaj se v potresu, kí ziblje vaš Olimp, ne ruší tudi ígralsko visoko vzrastlí, v oblake segajoči, v resnici pa le iz par ubogíh desk skupaj zbití oder pod vašími nogami? Kaj bomo res še v bodoče tratíli svoj čas s tem, da zidamo odre in kopljemo rove in nametavamo nasípe. Odslej ne sme nihče več lesti v oblake in odondod pljuvati na glavo ubogím pasantom.

Pomirimo videz in notranjost. Naj postaneta logika in delo nič drugega kakor dva vzvoda, kí ju premika osrednja sila! Naj nas napolní ta sila, strast, naj napolní naše vrče víno, živo víno! Vrzimo središče ozvezdja v človeka, da sí bo on sam solnce in ne le luna tretje velíčíne. Kaj se ne bodo bleščala sama solnca v našem nebu?

Sila, kí v níj edíní vídim moč, da nas prerodí, je trpljenje. Edína rešítev za izgubljene ovce je, da se vrnejo na njegovo kraljevo pot. Zgodovina nam ga je rezala in nam ga še reže dan za dnem. To so slapoví, to so síle (ví inženírji in mehaníkí), dali nam bodo solnca in solnca svetlob. Kadar bomo znali trpeti nanovo, kakor so trpeli naj-

globlji naši očetje pod valptovim bičem in kopiti turškega konja, kadar bomo trpeli silnejše in čistejše, takrat bomo zreli za vse radosti sveta. Bratje, prelep je načrt, da bi oklevali.

II.

1. Metafizika.

Spomnim se, da sem bil nekoč nekje med katoliškimi dijaki: in so hoteli nekateri dokazati iz kemičnih formul svojo vero. O bratje, čas je vendarle pregrenak za take šale.

Poslušajte tisti predvsem, ki ste stalí do danes z začudenjem na strani tega našega pokreta, tega našega ubogega nebojlenega pokreta (priznajmo, bratje, in le večja bo naša skrb prilivati olja luči in le odkritejše bo naše hotenje po izravnanem človeku, ako brez strahu pogledamo v globoke predmesijanske grape in prepade; o doline, povišujte in hribí, ponižujte sel!) vam vsem torej vržem rokavico: ne vaši ničemurnosti, hladnemu preziranju in majhnemu ponosu, ne, prav vam s a m i m, vašim najglobljim, najsvetejšim, najbolj herojskim silam: Za Križem na goro!

Za Križem na goro, to je prava golgatska pot. Vi vsi ste poklicani, da jo hodite: vi vsi ste poklicani, da žrtvujete samega sebe, da se sežgete v ognju plamene strasti. Ni to klic izven vas, je to klic iz vas. Bil je prešibek v hrušču zunanjih stvari, da bi ga bili čuli, pa le prisluhnite: čas je, da vstanemo iz spanja.

Ne gre za nikakršne nove programe, ne gre za nikakršno novo delitev po svetovnih naziranjih: ni nam treba novih logik in dialektik. Ko pa mi sploh nočemo deliti ljudi po njih etiketah, ko jih ne maramo ločiti v znamenju dveh premis, ampak jih družiti v znamenju enega velikega ognja, ene velike odkritosrčnosti, neomajne odkritosrčnosti do samega sebe, velike skladnosti med vestjo, besedo in delom.

Če bi hoteli dandanes ponavljati ono usodno delitev, ki je bila prav slovenska, kako grenko slovenska, ne dosežemo drugega, kakor da oddelimo veliko množico od nas, da odrežemo velikansko vejo od živega drevesa, da jo samo sebi prepuščeno damo počasni smrti. In drevo? Kaj drevo, če ga obsekaš od vseh strani, ne pogine končno tudi samo? Ni naš namen sekati, ampak vezati.

Kajti mi ne pustimo niti enega, mi ne zametujemo niti enega, niti tistih, ki so nam na videz v resnici popolnoma mrtvi. Ne, mi ne sekamo nikogar s svojega telesa, mi čutimo, da vkljub lažnemu videzu še vedno visimo skupaj, le groza, groza, da se ta vez res ne pretrga. Obráčam se na vas, ki se nahajate v tako zvanem nasprotnem taboru, obračam se na vas v imenu vseh teh neizbrisnih stigmat najbolj pekočega trpljenja, ki jih nosi vsak izmed nas na čelu zapisane, »žebelj vanj zabit«, v imenu naših očetov, v imenu naših mater,

naših mučeniških mater: bodite z nami v resničnosti, odkritosrčnosti, zvestobi in ljubezni.

Bodimo vredni naše zgodovine, prekosimo jo. Glejte, če govorim Vam v nasprotnem taboru, saj je, kakor da govorim v našem. Planke so vmes, to- in onstran pa so si ljudje enaki. Enaki v tem, da v njih ni vere. Če bi vedeli, v imenu kako malo jih govorim, bili bi v izkušnji, da bi se mi smejali. Kaj nisem sam razklan? Samo ne smejte se: vam ne- celim govorim ne- cel. Ali bom še cel. Boj sem najprej in predvsem pričel v samem sebi. Nisem popoln, pa vendarle govorim. Govorim, ker me tira k temu glas, ker mi tako ukazuje. Spoštujmo vsi vsako pošteno stremljenje in pomagajmo si med sebojno.

2. Politika.

Ni politike brez metafizike: tudi ona je le njena ponižna dekla.

Kakšna je danes politika slovenstva? Kje je danes podlaga slovenstvu? Kako krepek je slovenski oficijelni narodni duh?

Slovenski oficijelni narodni duh je puhel in votel, slovenski narodni duh je instinktiven, gradi le odpor in na sovraštvo.

Slovenski oficijelni narodni duh se redi iz ranjenega samoljubja, hrani se z demagogijo, zato ta slovenski duh ni moč, ampak je slabost!

Slovenski oficijelni narodni duh je v osnovi le prežalostno podoben klerikalnemu in liberalnemu duhu, le da je medel in brezbarven zato, ker je cilj sovraštva daleč. In na daljavo, če ni solidno, obnemore.

In solidno to sovraštvo ni, le preslabo je podprto s trhlimi deskami samoljubja in napuha. Ko pa solidno sovražiti ne znamo.

Zato, isti je sklep, kakor drugod, glejmo drugje, kje je naša moč.

Slovenski narodni duh, pravi slovenski narodni duh, ne bo ga, dokler ne bo temeljil na neomajni podlagi novega silnega slovenskega človeka.

Pravi slovenski narodni duh bo moč, nepotvorjena samozavest človeka, ki bo spoštoval sebe in spoštoval druge. Človeka, ki bo res čutil v sebi sokove svojega življenja.

Pravi slovenski narodni duh bo triumf, bo krona, trnjeva golgatska krona, spremenjena v zlato gloriole.

Pravi slovenski narodni duh bo Velika nedelja slovenskega naroda.

Zanj bomo trpeli, zanj se bomo kovali in »vstal bo kladivar, kladivar silni iz nas«. (Pa tistikrat, boste videli, ne boste ločili kladiva od nakovala.)

Hranilnica kmečkih občin

Ljubljana, Dunajska cesta št. 32 — v hiši Zadrुžne zveze

Edini pupilarno varen zavod kmečkih občin, kjer nalagajo tudi sodišča in občine denar nedoletnih, preskrbljencev, preklicancev, ustanov, ubožnih in drugih javnih zakladov, varščin, zapuščin itd. Hranilne vloge se obrestujejo najugodneje, vezane vloge po dogovoru. Za varnost vlog jamči 21 večjih kmečkih občin-ustanoviteljc z vsem premoženjem in vso davčno močjo. Vložne knjižice vseh drugih denarnih zavodov sprejema hranilnica kot gotov denar in se obrestovanje ne prekine. Vse davke vlog plača zavod sam. Spekulacija z vlogami izključena, ker je hranilnično poslovanje v smislu pravil pod nadzorstvom vladnega komisarja.

PRODAJALNA K. T. D. (H. Ničman) v Ljubljani priporoča iz svojega lastnega založništva prekrasne govore dr. M. Opeke (do sedaj 11 knjig), zelo primerne za našo inteligenco, po prav nizkih cenah, kakor tudi prepotrebno knjigo „Spoved malih grehov“, spisal P. Ph. Scharsch, priredil dr. Fr. Jerč, A. Čadež: „Most v življenje“, Silvín Sardenko: „Dekliške pesmi“ in druge. Dalje razne pisarniške potrebščine vedno na razpolago. — Postrežba točna in solidna.

Prava naša domača

Kolinska cikoriija

je res izvrstna!

Salda-konte, šfrace, journala,

odjemalne knjižice, šolske zvezke, mape, risalne bloke itd.

nudi po izredno ugodnih cenah

Knjigoveznica K. T. D. v Ljubljani

Kopitarjeva ulica 6, II. nadstr.

GRAND HOTEL UNION V LJUBLJANI

LAST DELNIŠKE STAVB. DRUŽBE UNION
V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 1

NAJMODERNEJŠI HOTEL S PREKO 100
UDOBNO OPREMLJENIMI SOBAMI, CEN-
TRALNA KURJAVA, LASTNA ELEKTR.
RAZSVETLJAVA, OSEBNO IN TOVORNO
DVIGALO, MODERNA KAVARNA Z NAJ-
VEČJO IZBIRO ČASOPISOV, NAJBOLJŠA
RESTAVRACIJA LJUBLJANE TER NAJ-
VEČJA KONCERTNA DVORANA, V KA-
TERI SE VRŠE VSI VEČJI KONCERTI IN
VSE BOLJŠE PRIREDITVE, UDOBNA VIN-
SKA KLET IN BREZALKOHOLNI ODDE-
LEK GOSTILNE — V POLETNEM ČASU
NAJLEPŠI IN NAJMIRNEJŠI RESTAVRA-
CIJSKI VRT S PRVOVRSTNO POSTREŽBO
HOTEL JE ODDALJEN 8 MIN. OD GLAV-
NEGA KOLODVORA, K VSEM VLAKOM
LASTEN AVTOOMNIBUS